

Opdatering af vandområdegeometrier til bræmme kortlægning 2024-2025

Brugerguide til Arealeditering

Opdatering af vandområdegeometrier til
bræmmekortlægning 2024-2025
– Brugerguide til Arealeditering

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2024

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail:
Landbrugsstotte-Geodata@lbst.dk
www.lbst.dk

Indhold

1.	Introduktion	4
1.1	Formål med bræmmekortlægning.....	4
1.2	Løsning 1 eller 2.....	4
1.3	Hvorfor skal vandløbsgeometrierne opdateres?.....	4
1.4	Tidsplan.....	5
1.5	Hvilken status har kortet efter kommunernes opdatering?	5
1.6	Kontakt.....	5
2.	Løsning 1: Redigering i Arealeditering	6
2.1	Login på Arealeditering.....	6
2.2	Arealediteringens opbygning	6
2.3	Tilføj baggrundskort.....	7
2.4	Tilføj redigeringslag	8
2.5	Rediger vandområdegeometrier i arealeditering	10
2.5.1	Funktionen "Godkendt".....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.5.2	Tilføj nyt vandløb eller sø som er bræmmepligtig:.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.5.3	Forkorte et vandløb eller ændre formen på en sø.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.5.4	Afvis vandløb og søer, som før var bræmmepligtig:.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.6	Opsummering:.....	12

1. Introduktion

1.1 Formål med bræmmekortlægning

Formålet med bræmmekortlægning er at sikre Landbrugsstyrelsens ansøgere en opdateret kortlægning af bræmmepligtige vandløb og søer. Ifølge den nye landbrugslov, CAP2023, skal alle landbrugere lave bræmmer på 3-meter i stedet for 2-meter, på de vandløb og søer som er bræmmepligtige og hvor der udføres landbrugsaktivitet. Det har vi som myndighed svært ved at vejlede om og kontrollere, hvis ikke vi har et opdateret kortgrundlag.

Da kommunerne er vandløbsmyndighed er det kun kommunerne, der har den faglige kompetence og myndighed til at bestemme, hvilke vandløb og søer som er naturlige og derfor bræmmepligtige.

Landbrugsstyrelsen tilbyder derfor alle kommuner at deltage i opdateringen af kortlægningen. Det er altså et tilbud og ganske frivilligt at bidrage til ajourføring af grundlaget.

Indtil d. 16. august 2024 kan alle kommuner redigere vandløb og søer, i relation til bræmmer via et digitalt værktøj hos Danmarks Miljøportal (DMP) som mange af jer kender, eller en af deres plugins til GIS-software. Kommunerne tager stilling til om kortgrundlaget er tilsvarende kommunens viden på nuværende tidspunkt.

Bemærk: vi ikke modtager filer til processering i år.

1.2 Løsning 1 eller 2

For at opdatere angivelsen af bræmmerne, der efterfølgende udstilles til landbrugere i Internet Markkort (IMK), kan I enten:

1. Redigere vandløb og søer "online" i et digitalt værktøj fra DMP, med udgangspunkt i data fra 2023.
eller
2. Redigere vandløb og søer i egne GIS programmer via plugin(s).

Løsning 1: Rediger manuelt i vores digitale værktøj fra Danmarks Miljøportal.

I samarbejde med Danmarks Miljøportal, har vi lavet en løsning, hvor I kan rette direkte i et digitalt kort. Det er en enkel manuel løsning, hvor I kan ændre attributterne for specifikke vandløb eller søer.

Løsning 2: Plugins til GIS-software

En anden løsning er, hvis I har viden og ressourcer, at benytte en af de plugins som kan tilgå DMP's Arealredigering data direkte i GIS programmet. Oversigten af plugins ligger her:

<https://support.miljoportal.dk/hc/da/articles/360001148518-Arealredigering-Slutbrugerløsninger>

1.3 Hvorfor skal vandløbsgeometrierne opdateres?

Landbrugsstyrelsen udarbejder årligt et forvaltnings- og administrationsgrundlag "3-metersbræmmer", til brug i de arealbaserede støtteordninger, der forvaltes af os. Derudover bruger kommunerne også kortlaget til at drøfte deres kommuneplanlægning og/eller som

vandløbsmyndighed. Da både Vandområdeplanerne 2021-2027 (Vandområdeplan III, vp3) og kommunernes viden om specifikke vandløb ligger til grund for datalaget, bliver kommunerne bedt om at ajourføre eventuelle ændringer i kortlaget med deres særlige viden om de vandløb som er påkrævet bræmmer, men ikke fremgår i Vandområdeplanerne.

1.4 Tidsplan

Kommunerne kan opdatere attributterne af vandområdegeometrierne indtil fristens udløb den 16. august 2024. Hvis kommunerne ikke har opdateret vandløb og/eller søer inden fristens udløb, vil Landbrugsstyrelsens bræmmeortlægning blive udført på baggrund af de nuværende tilgængelig data.

1.5 Hvilken status har kortet efter kommunernes opdatering?

Når tidsfristen for opdatering slutter, betragter vi kortets angivelser af bræmmepligtige vandløb og søer som umiddelbart korrekte.

I sidste ende er det dog altid kommunen som vandløbsmyndighed, der fra situation til situation med udgangspunkt i vandløbslovens § 69 vurderer, hvilke vandløb og søer, som er omfattet af bræmmepligtigheden – og hvor specifikt hhv. kronekant og 3-metersbræmme er placeret i landskabet.

Hvis kommunerne har brug for at komme med yderligere rettelser efter tidsfristen, må dette afvente til året 2025, da Landbrugsstyrelsen forventeligt vil indgå en lignende løsning til årlige ajourføringer.

1.6 Kontakt

Hvis I har spørgsmål til at opgaven kan I kontakte Landbrugsstøtte og Geodata på e-mail: Landbrugsstotte-Geodata@lbst.dk. Skriv **[Bræmmer]** i emnefeltet, når du retter henvendelse.

Find oplysninger på <https://lbst.dk/tilskud-selvbetjening/kom-i-gang-med-selvbetjening/tast-selv/vejledninger-og-brugerguides#c107812>

2. Løsning 1: Redigering i Arealeditering

Til opdatering af vandområdegeometrier (vandløb og søer) anvendes Danmarks Miljøportals værktøj "Areeleditering". I det følgende afsnit er en vejledning til, hvordan du får adgang til værktøjet, samt hvordan du redigerer i data.

2.1 Login på Areeleditering

Du tilgår Areeleditering via <https://arealeditering.miljoportal.dk>, hvor du møder en log-in side (billede 1). I drop down-menuen vælger du din kommune og trykker "forsæt", hvorefter du videresendes til en kommunespecifik log-in side. Her benyttes kommunens login til at tilgå værktøjet. Er du allerede logget ind viderestilles du direkte til editeringssitet.

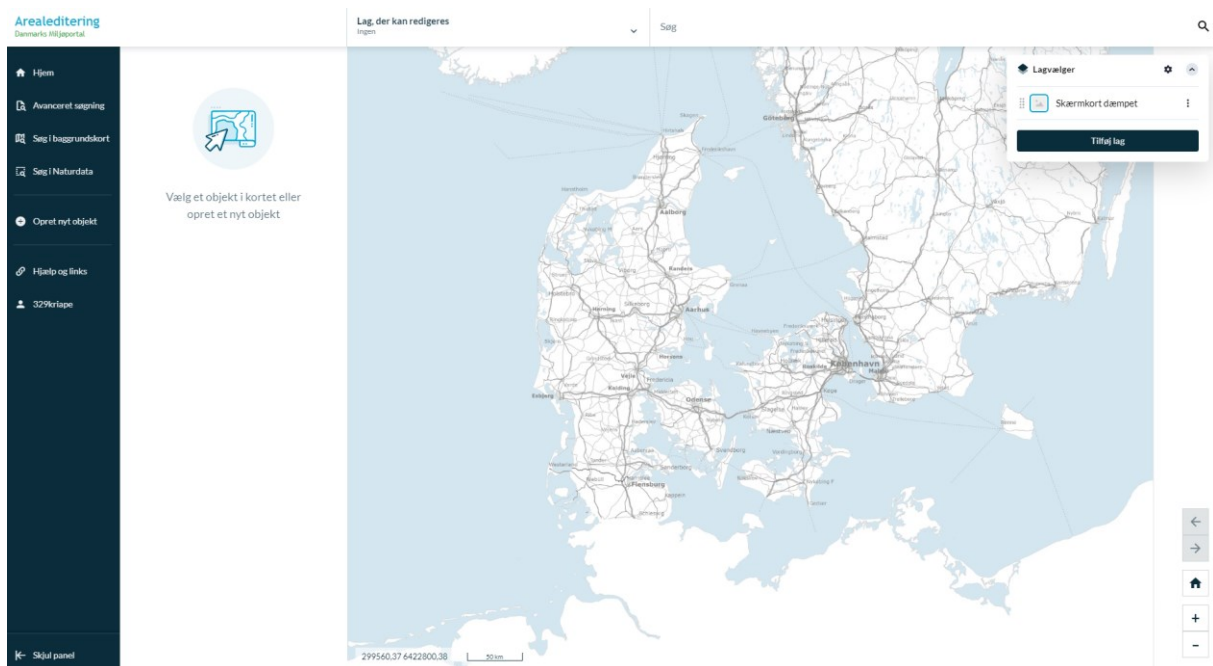
Da Areeleditering ikke er optimeret til Internet Explorer, anbefaler vi at du benytter Google Chrome eller andre web-browsere.

Billede 1: Log-in side

2.2 Areelediteringens opbygning

Når du er logget ind møder du editeringssitet (billede 2), som indeholder 1) et baggrundskort, 2) en lagvælger (til højre), hvor du kan vælge, hvilke baggrundskort og temalag som skal vises, 3) en bjælke (øverst), hvor du kan vælge hvilket kortlag der skal redigeres og 4) to paneler (til venstre) – et mørkeblåt navigationspanel og objektpanel, som viser relevant information og redigeringsmuligheder om det objekt der redigeres.

Billede 2: Overblik over editingsite

2.3 Tilføj baggrundskort

I "Lagvælgeren" kan du vælge de baggrundskort og temalag, som skal vises på kortet, og ikke kan redigeres. Det er hjælpelag som hjælper dig i redigeringsarbejdet. Som udgangspunkt vises "Skærmkort dæmpet" (billede 3).

Ved at klikke på "Tilføj lag" kan du selv tilføje flere lag som kan hjælpe i arbejdet, ved at søge efter lagene i menuen, som åbner i browseren.

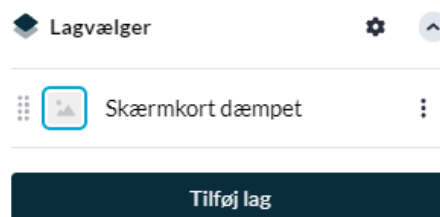
Vi anbefaler at du bruger lagene:

- Kommuneinddeling (DAGI, 1:10.000)
- Ortofoto forår nyeste tilgængelige.
- Skærmkort dæmpet

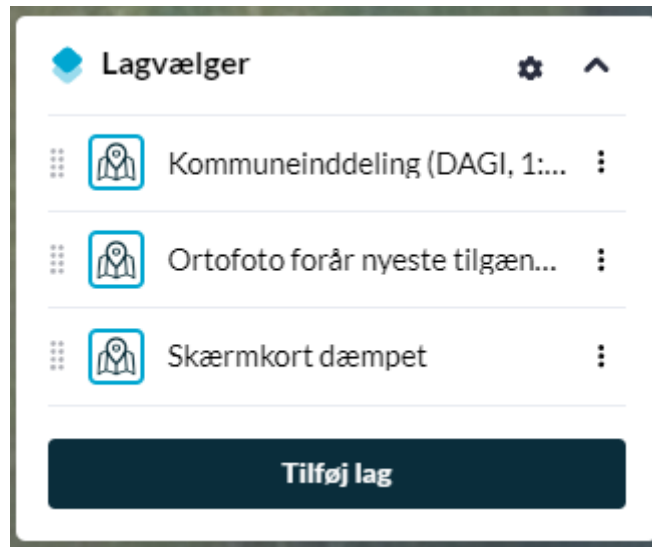
Og også gerne i den rækkefølge, som vist i billede 4. Man kan ændre rækkefølgen ved at trække i de 8 prikker ude i venstre side af bjælkerne.

Ortofotoene kan bruges til at tjekke, om vandløbet faktisk er åbent eller ej. Især forårsfotoene kan være brugbare til dette. Baggrundslaget kommer fra GeoDanmarks data.

De enkelte lag kan man aktivere og deaktivere løbende, ved at klikke på deres ikoner. Når de er aktive lyser en lyseblå firkant op rundt om ikonet. Man kan også gøre dem mere eller mindre gennemsigtige (transparente), ved at klikke på de 3 prikker og justere deres transparens i den slider som kommer frem.

Billede 3: Lagvælger med default indstilling

Billede 4: Lagvælger efter tilpasning

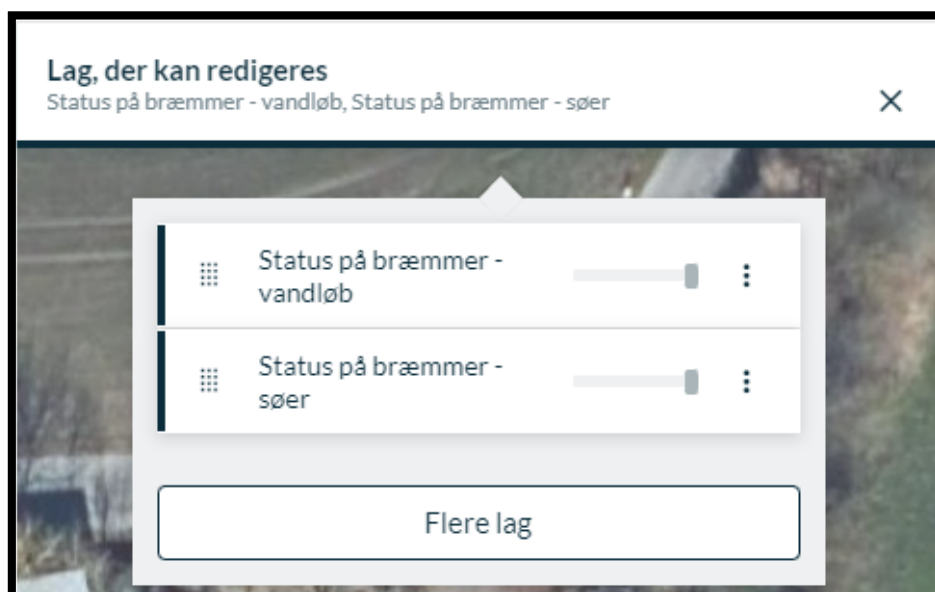
2.4 Tilføj redigeringslag

I "Lag som kan redigeres" vælger du lagene "Status på bræmmer - søer" og "Status på bræmmer - vandløb", som vist i billede 5 nedenfor. Når kortlagene er aktive (tændt), vises en mørkeblå linje i venstre side af boksen ud for hvert lag. For at tilføje lagene trykker du på "Lag, der kan redigeres" og herefter "Flere lag", hvorefter der åbner et nyt vindue, som indeholder en søgemenu og alle de redigerbare lag, som er i værktøjet – søg og vælg de to redigeringslag.

Synlighed:

De to lag bliver først synlige når man zoomer tilpas tæt på kortet, nemlig når målestoksforholdet kommer ned på 2 km eller mindre.

Ligesom de andre lag kan disse også gøres mere eller mindre gennemsigtige ved at trække i den slider som er på bjælken.

Billede 5: Redigeringslag valgt i "Lag, der kan redigeres"

De to redigeringslag viser kommunens vandområdegeometrier for hhv. vandløb og søer. For hvert objekt i redigeringslagene, kan kommunen angive en status for om objektet skal have bræmmer eller ej. (læs mere i afsnit 2.5).

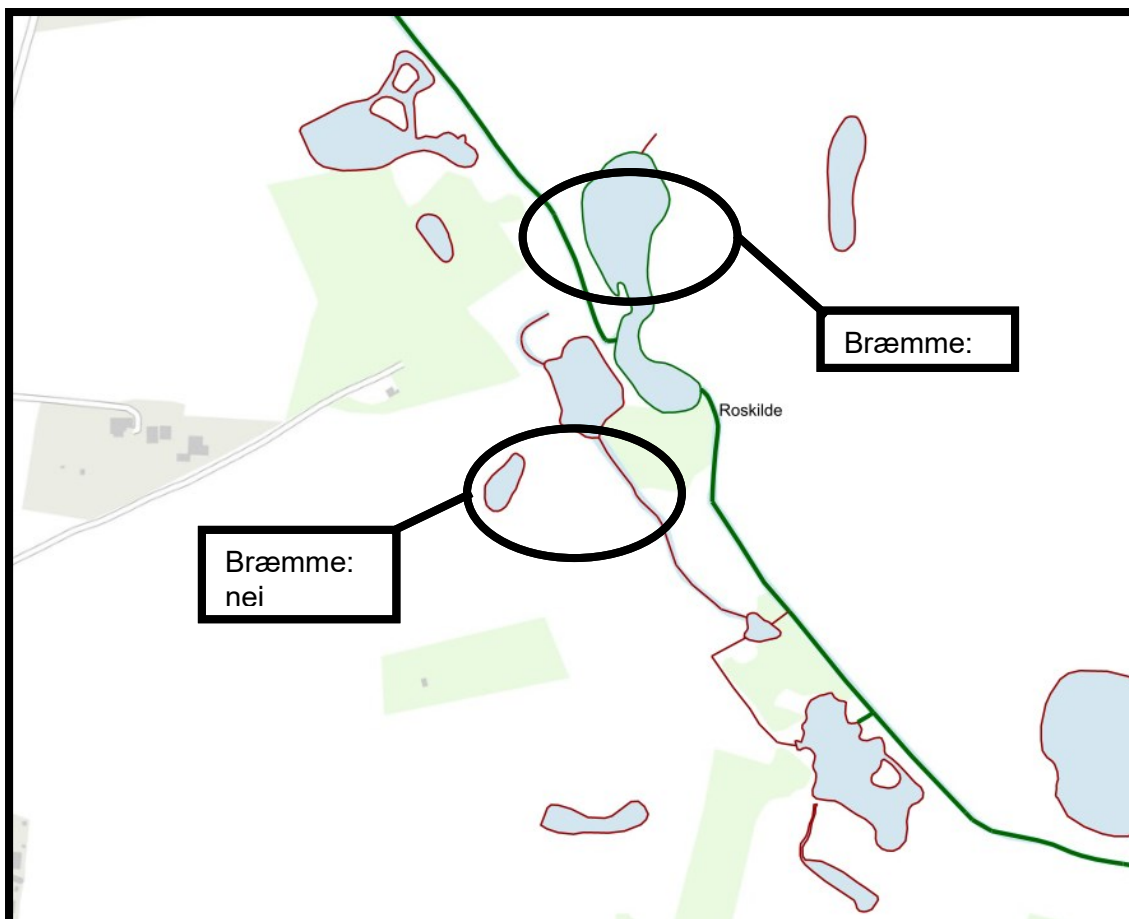
→ **OBS:** Vær opmærksom på at vandområdegeometrierne er tilgængelige for hele Danmark, og andre kommuners vandområdedata derfor også vil være synlige for din kommune. Det er vigtigt at du kun redigerer i det data, som vedrører din kommune. Hvis du er i tvivl om objektet tilhører din kommune, fremgår dette under attributten "Tilknyttet kommune", som viser hvem der er ansvarlig for at angive objektets status. Dette er beskrevet nærmere i afsnit 2.5.

2.5 Rediger vandområdegeometrier i arealeditering

Inden du starter med at redigere i ajourføringslagene, skal du sikre at kortlagene er aktive, som vist i billede 5 ovenfor.

Trin 1: OBS!

Det vigtige er de to redigeringslag, som starter med rød eller grøn farve. Det er disse to lag, som efter fristen vil de grønne objekter bliver brugt som bræmmepligtige vandløb og søer, og dermed grundlag til dannelse af bræmmer.

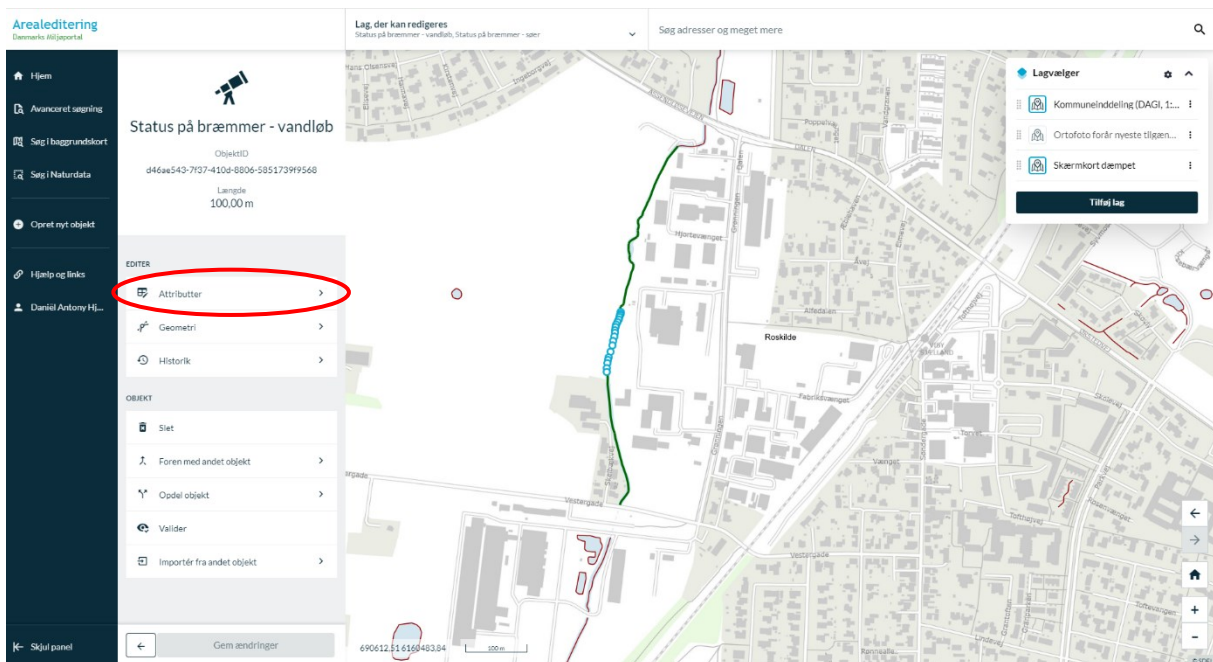

Billede 6: Eksempel område med både vandløb og søer

Trin 2: Rigtig kommune?

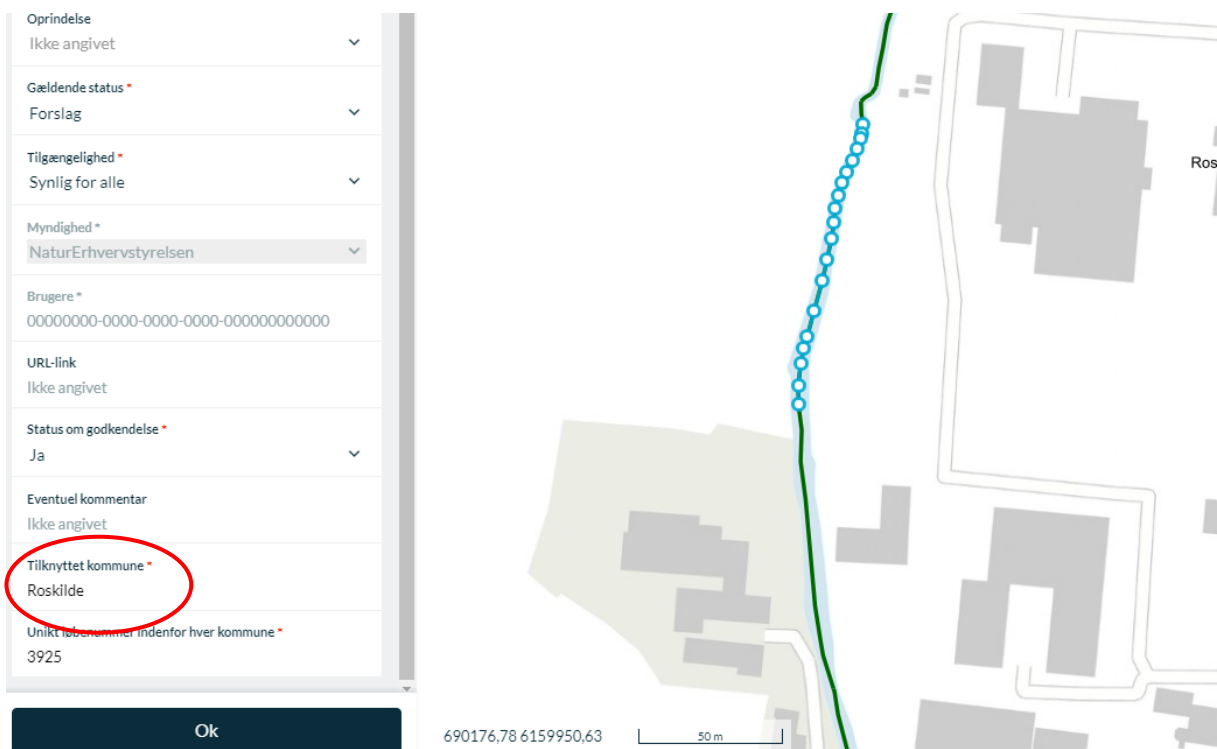
Når du klikker på en af de vandløb eller søer, vil den del af objektet relateret til din lokation af museklik, lyse op i blå med tilhørende knæpunkter.

Ved at klikke på "Attributter" ude i det venstre panel, kan man se forskellige oplysninger om det objekt man har valgt.

Billede 7: "Attributter" vælges i venstre panel.

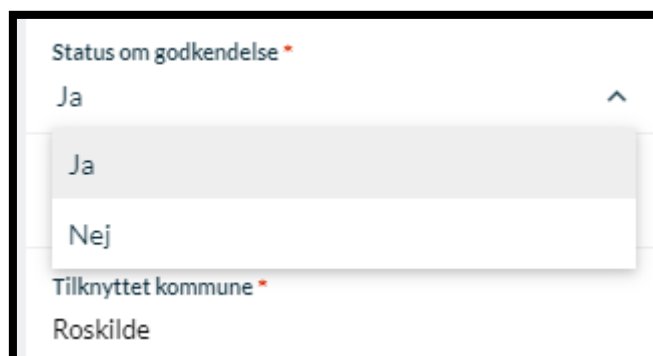
Dobbelttjek at objektet hører til din kommune ved at orientere dig i attributfeltet "Tilknyttet kommune". Hvis du er uenig i dette, og mener at objektet tilhører din kommune, så kan du redigere objektets status og påpege fejlen omkring kommunetildeling under attributfeltet "Kommentar".

Billede 8: "Tilknyttet kommune" angiver den kommune som ifølge vores oplysninger har ansvaret for vandløbet eller søen.

Trin 3: Redigering:

Når du gennemgår vandløbene og søerne i din kommune, skal I kun forholde sig til objekter som har en "Status for godkendelse" som er ukorrekt. Dette ændres ved at skifte status i attributterne. Her kan man vælge mellem "Ja" eller "Nej". Når du ændrer status skifter farve a objektet efter ændringerne er gemt.

Billede 9: Visning af attribut der ændres

2.6 Opsummering:

1. Zoom ind i kortet til et passende zoomniveau (eks. 500 m).
2. Udpeg et objekt ved at klikke på det i kortet. Når du har udpeget et objekt, fremhæves det med en blå linje samt dets knækpunkter, og i objektpanelet vises relevant information og redigeringsmuligheder.
3. I objektpanelet vælges "Attributter", hvorefter panelet skifter til udseende og viser de forskellige attributter (informationer) som kortlaget indeholder.
4. Dobbeltklik at objektet hører til din kommune ved at orientere dig i attributfeltet "Tilknyttet kommune". Hvis du dog mener, at objektet tilhører din kommune, så kan du redigere objektets status og påpege fejlen omkring kommunetildeling under attributfeltet "Kommentar".
5. Under "Status for godkendelse" skal du vælge en status for objektet ift. om objektet skal have bræmmer "Ja" eller "Nej".
6. Når du har angivet en status og/eller skrevet en kommentar trykker du "Ok" og herefter "Gem ændringer".
7. Forsæt denne producere for alle objekter i redigeringslagene, der vedrører din kommune og som du vurderer er forkerte.
8. Når du er færdig med redigeringen, kan du logge af eller lukke browseren. Redigeringsdata bliver downloadet og bearbejdet løbende, samt efter fristens udløb.

3. Løsning 2: Plugins til GIS-software

Til opdatering af vandområdegeometrier (vandløb og søer) kan I også anvende plugins til GIS-software, associeret med Danmarks Miljøportals værktøj "Arealeditering". I det følgende afsnit er en general beskrivelse af (ønskede) handlinger i forhold af brug af plugins.

3.1 Oversigt og status af plugins

Ved brug af GIS-produkterne til redigering mod Danmarks Arealinformation (DAI), er brug af plugins til disse systemer nødvendigt. En oversigt af plugins findes her:

<https://support.miljoportal.dk/hc/da/articles/360001148518-Arealeditering-Slutbrugerløsninger>

Disse plugins kan for så vidt betragtes som uden for DAIs afgrænsning. Derudover har Landbrugsstyrelsen heller ikke ansvar for drift og/eller distribution af plugins til DAI. Dette betyder at vi ikke med sikkerhed kan sige noget om hvor aktuel listen er og/eller om plugins stadig er operationelle.

3.2 Generelle forskrifter ved brug af plugins

Hvis du har besluttet at bruge et plugin til at redigere data er der nogle ting du skal huske:

- Vandløbsdata og søerne ligger i hvert sin egen datalag.
- Kun at ændre objekter (sø/vandløb) hvor din kommune fremgår i attributtet "Tilknyttet kommune".
- Kun at ændre attributterne, ikke geometrier.